NIEUWSBRIEF

30e JAARGANG NR. 3, AUGUSTUS 2012 - ISSN 1384-9034

Arend Datema Instituut

Historische Kring Kesteren en Omstreken

Avezaath - Dodewaard - Echteld - Eck en Wiel - Ingen - Kesteren - Lienden - Maurik
Ochten - Ommeren - Opheusden - Ravenswaaij - Rijswijk - IJzendoorn - Zoelen

Historische Kring Midden-Betuwe

Andelst - Hemmen - Herveld - Heteren - Randwijk - Zetten

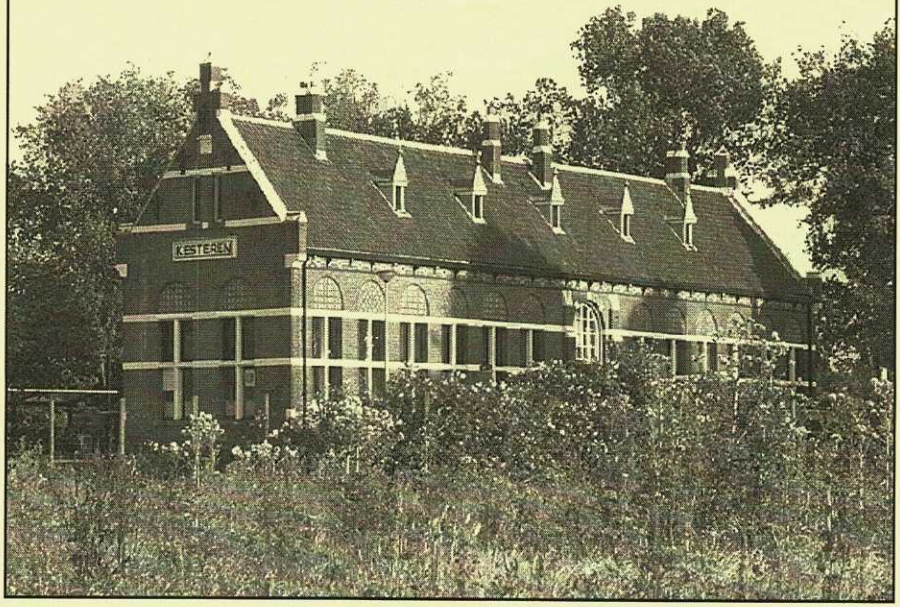

Stichting Arend Datema Instituut

Bestuurssamenstelling

Voorzitter/directeur: F. F. J. Nieuwenhof • De Ganzenhof 33 • 4061 BM Ophemert
(06) 10 71 09 90 f.f.j.nieuwenhof@freeler.nl
Secretaris: D. J. Honders-Schuurman Mauritslaan 10 • 6669 AX Dodewaard
(0488) 41 30 31 jokehonders@online.nl
Penningmeester: R. Martens Schenkhofstraat 2a • 4041 CA Kesteren
(0488) 48 18 96 ranmartens@planet.nl
Lid: D.N.Tap, Tielsestraat 233 • 6673 AD Andelst (0488) 45 24 74

Arend Datema Instituut: Giro 777704 / Bank 331974606

Historische Kring Kesteren e.o.

Bestuurssamenstelling

Voorzitter: F. Schuurman
Mauritslaan 10 6669 AX Dodewaard
(0488) 41 30 31 folkertschuurman@online.nl
Secretaris: D.J. Honders-Schuurman
Mauritslaan 10 6669 AX Dodewaard
(0488) 41 30 31 jokehonders@online.nl
2e Secretaris: J. W. van den Bosch
Kempkeslaan 1 4043 LT Opheusden
(0488) 441721 jwvandenbosch@kpnmail.nl
Penningmeester: H.C. Moorrees
Narcissenstraat 8 6666 BA Heteren
(026) 472 21 63 henkmoorrees@hetnet.nl
Leden:
Chr. de Bont Molenstraat 33 3911 KK Rhenen
(0317) 61 37 26 paganellusminor@gmail.com
E.W.de Walle Parallelweg 5 4043 KG Opheusden (0488) 42 84 24 e.walle@minlnv.nl
D. N. Tap Tielsestraat 233 6673 AD Andelst
(0488) 452474

Internet: www.hkko.nl
E-mail: info@hkko.nl

Betalingen: Contributie €17,-/jaar
Historische Kring Kesteren & Omstr.
Giro 3725054 / Bank 331957183

Historische Kring Midden-Betuwe

Bestuurssamenstelling

Voorzitter: D. N. Tap,
Tielsestraat 233 6673 AD Andelst
(0488) 45 24 74
Secretaris: A. H. C. C. Janssen,
Tielsestraat 110 6674 AC Herveld,
(0488) 45 21 40 janssen.vdliefvoort@wxs.nl
Penningmeester: C. van den Berg,
Ligusterstraat 3, 6666 CG Heteren,
(026) 472 27 07 berguitterhoeve@hetnet.nl
Leden:
J. S. C. Elfrink,
Veldstraat 47, 6671 BW Zetten,
(0488) 42 07 09 hanselfrink@planet.nl
W. J. M. Huijbrechts,
Kerkstraat 20, 6673 BN Andelst
(0488) 45 36 42 w.huijbrechts@upcmail.nl
J. W. van Rookhuijzen,
Woerdsestraat 22 6671 MD Zetten
(0488) 42 01 60 rookhuijzen@tip.nl

Internet: www.hkmb.nl
E-mail: info@hkmb.nl

Betalingen: Contributie €17,-/jaar
Historische Kring Midden-Betuwe
Bank p.m.

Inhoud

HKK&O Van de voorzitter	4
HKMB Ton Janssen	5
Lezingen HKK&O sep/okt/nov	6-7
Rotkoorst 2 - Karel van den Berg	9-13
Excursie 2012 - 13 oktober	15-16
Scherven: archeologie naar Nijmegen	17
Over Romeinse straatnamen	19
Zwerfsteen: grafsteen in Echteld	21
Kwartierstaat: Bartje Pansier	22-23
Lintjesregen	25
De Appelenburg	27-31
HKMB: Lezingen sep/okt/nov	32-33
Historie Herveld VI Heman de Regt	35-37
Dialectwoorden 17	37
Regiaal Archief Rivierenland	39
Historische foto	41
Hannes: Prettestoel	42
Korte Berichten	42

Agenda

September 2012

- Maandag 10 september **Lezing HKK&O**
  Ons Dorpshuis Kesteren, 20.00 uur.
- Dinsdag 18 september **Lezing HKMB**
  Oude School Hemmen, 20.00 uur.

Oktober 2012

- Zaterdag 6 oktober **RAR Tiel**
  Presentatie verenigingen
- Maandag 8 oktober **Lezing HKK&O**
  Ons Dorpshuis Kesteren, 20.00 uur.
- Zaterdag 13 oktober **Excursie HKK&O**
- Dinsdag 16 oktober **Lezing HKMB**
  Oude School Hemmen, 20.00 uur.

November2012

- Maandag 12 november **Lezing HKK&O**
  Ons Dorpshuis Kesteren, 20.00 uur.
- Dinsdag 20 november **Lezing HKMB**
  Oude School Hemmen, 20.00 uur.

Colofon

Gezamenlijke uitgave van het Arend Datema Instituut, de Historische Kring Kesteren en Omstreken en de Historische Kring Midden-Betuwe.
Redactie: H. Borgstein, D. J. Honders, J.van Ingen, A. H. C. C. Janssen en F. Schuurman.
Redactieadres: Arend Datema Instituut, Postbus 62, 4040 DB Kesteren
t.a.v. Redactie Nieuwsbrief
Bezoekadres: Historische Kring Kesteren & Omstr. en Arend Datema Instituut
Stationsstraat 40-42 4041 CJ Kesteren Telefoon: (0488) 48 22 05
Openingstijden:
Woensdagmiddag 14.00-17.00 uur Woensdagavond 19.00-21.00 uur
Donderdagochtend 09.30-12.00 uur of op afspraak.

© Arend Datema Instituut
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur.
Auteurs die in dit tijdschrift publiceren, geven onvoorwaardelijke toestemming tot het in digitale vorm opnemen in openbare databases.

HK Kesteren en Omstreken

Folkert Schuurman, voorzitter

Bij het begin van een druk (feestelijk) seizoen

Zoals u aan de pagina rechts kunt zien is de oprichting van de Historische Kring Midden-Betuwe (bijna) afgerond. Dit is de eerste Nieuwsbrief met een gezamenlijke presentatie van beide verenigingen. We hopen op een vruchtbare samenwerking in de toekomst.

VANDALEN

Enkele weken geleden is van ons gebouw al het lood gestolen, en dit was niet weinig. De gehele nok alsmede alle aflopende zijkanten waren van lood voorzien. Men heeft de ene week de helft van het gebouw geplunderd en een week later de andere helft! Gelukkig heeft de gemeente noodvoorzieningen laten aanbrengen.

VOORAANKONDIGING

Dit jaar bestaat onze vereniging 45 jaar! Wij willen dit samen met u vieren, niet met een traditionele receptie, maar evenals vijf jaar geleden bij het 40-jarig bestaan, met een muzikale avond op vrijdag 14 december.

Het koor en de solisten van HKK&O zullen u een muzikaal overzicht presenteren van de popmuziek in de vorige eeuw, van 1900-2000. Schrijft u de datum alvast in uw agenda!

SCHENKING

Van een van onze leden ontvingen een mooie collectie foto's van een familie uit Hemmen, die bestuurlijk nogal wat heeft betekend, later ook in de gemeente Echteld. Nadere details volgen in de volgende Nieuwsbrief.

BOEK DE NEDER-BETUWE

Het boek over de Nederbetuwse dorpen, samengesteld uit artikelen geschreven door Adriaan P. de Kleuver van ca. 1955-1980 zal op 23 november worden gepresenteerd.

Aanleiding om dit boek uit te geven is het honderste geboortejaar van de auteur.

Adiaan heeft over de Nederbetuwse dorpen veel materiaal verzameld dat in de jaren '70 in diverse kranten in afleveringen is gepubliceerd. Het boek geeft een uitstekend overzicht over de samenhang van de geschiedenis van de verschillende dorpen van Rijswijk/Ravenswaaij tot Opheusden/Dodewaard en alles wat daar tussenin ligt.

Adriaan was een enthousiast verteller, vooral als het ging over de natuur, de kerken en de kerkorgels. Omdat in de kranten weinig illustraties konden worden geplaatst, hebben we het boek rijk geillustreerd, met speciale aandacht voor de kerken, waarvoor ons lid Frank Noordenbos alle kerken heeft bezocht en prachtige foto's heeft gemaakt van de interieurs en de bijzonderheden die elke kerk wel te bieden heeft.

Het is prachtig boek geworden van 640 blz.(!). Een aanrader voor iedereen die iets wil weten (en begrijpen) van de Nederbetuwse dorpsgeschiedenissen.

De details van de aanbieding zijn nog niet bekend, maar zullen vroegtijdig in de pers bekend worden gemaakt.

EXCURSIE

Kijk op blz. 14 en 15 voor de jaarlijkse excursie op 13 oktober a.s. ■

HK Midden-Betuwe

Ton, Janssen, secretaris

Procedures bijna afgerond Activiteiten op de rails gezet

STAND VAN ZAKEN HKMB

Aan het begin van de lezing op 18 september zullen wij een korte algemene bijzondere ledenvergadering houden. Het enige agendapunt is de goedkeuring van de inmiddels gewijzigde statuten, die dan gebruikt worden bij de notariële oprichtingsakte. Bij de uitnodiging voor die vergadering ontvangt u deze statuten. In de vergadering is de mogelijkheid vragen te stellen. Het is niet de bedoeling de statuten nog een keer volledig te behandelen. Als uw vragen zijn beantwoordt zullen wij de gewijzigde statuten in stemming brengen. Als ze worden aangenomen gaan we daarmee naar de notaris.

Inmiddels hebben wij ons als informele vereniging ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en gaan we een bankrekening openen. Als dit alles zijn beslag heeft gekregen zijn de formaliteiten voor het oprichten van de Historische Kring Midden-Betuwe (HKMB)verricht.

In het jaar 2012 worden de financiële zaken nog gedaan door de Historische Kring Kesteren en Omstreken, dat wil zeggen dat de contributie aan hen wordt voldaan. Kosten voor lezingen en de verstrekking van de 'Terugblik' van de stichting Tabula Batavorum worden ook nog verrekend op de wijze zoals dat vroeger ging. Vanaf 1 januari 2013 gaat de HKMB zijn eigen administratie en financieel beleid voeren.
Aan de website hkmb.nl wordt gewerkt en een deel is, als u dit leest, operationeel. Tenslotte gebruiken wij een eigen logo, waarvan u hier een afbeelding ziet in zwart wit. Op de website zijn de kleuren te bewonderen. Dit logo is ontworpen door Janric van Rookhuijzen. Wij zijn erg blij met de hulp, die hij spontaan heeft aangeboden.

ONDERZOEK NAAR WETHOUDER TH.G.J.SCHAARS

Wethouder Schaars (1885-1958) was een zeer veelzijdige man. In 1916 vestigde hij zich in Andelst. Hij is lang wethouder geweest in de voormalige gemeente Valburg eerst van 1923 tot 1935 en daarna nog van 1946 tot 1953. Daarnaast was hij lid van Provinciale Staten van Gelderland van 1931 tot 1941. Uiteraard is hij ook lang lid geweest van de gemeenteraad van Valburg.

Schaars was ook de postkantoorhouder in Andelst gedurende een heel lange tijd. In die tijd had het postkantoor een belangrijke functie in de dorpse samenleving en dat straalde af op degene die de zaken op het postkantoor regelde.

Tenslotte was Schaars ook lange tijd gemeentearchitect. Hij heeft zeer veel karakteristieke woningen, die nu nog bestaan, ontworpen. Daarbij hanteerde hij een herkenbare stijl.

Wij zijn op zoek naar mensen die meer informatie over deze markante persoonlijkheid hebben, of mensen die mee willen werken aan een onderzoek over hem.
Zij kunnen zich melden bij Wim Huijbrechts (0488) 45 36 42. ■

Lezingen Kesteren

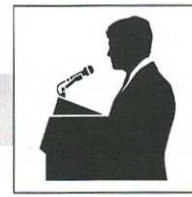

Hans Borgstein en Ran Martens

Zalencentrum 'Ons Dorpshuis' v.h. 'De Vicary' te Kesteren, Nedereindsestraat 27a, Tel. (0488) 48 15 27

Maandag 10 september 2012
20.00 uur
Zalencentrum 'Ons Dorpshuis'

Kobus van Ingen
Kastelen in het Rivierengebied

'Kastelen spreken tot de verbeelding', is een uitspraak van de auteur Theo de Vries. Reeds in de jaren vijftig publiceerde hij samen met A. I. J. M. (Fons) Schellart het boekje *Burchten en Kastelen, stenen getuigen van onze historie*. Dit boekje was toenmaals het eerste dat ik kocht en het onderwerp kastelen heeft me daarna niet meer losgelaten.

Ooit was Nederland bijzonder rijk aan kastelen en adellijke huizen. Met name in Gelderland is daar nog lange tijd veel zichtbaar van geweest. Misschien was het Gelderse Rivierengebied nog wel het meest bezaaid met deze objecten. Het waren strategische burchten, trotse woningen van een 'heer' of de veel voorkomende relatief kleine adellijke huizen van de lokale adel en leden van de Nijmeegse ridderschap. Kastelen waren er in veel vormen; immers waren al deze huizen opzichzelfstaande 'bouwgeschiedenissen'. Een aantal kenmerken komen we in veel van de kastelen en huizen iedere keer weer tegen, dit soort aspecten en het een en ander over de ligging en de eigenaren wil ik op deze avond nader aan u bekend maken. ■

Informatiebord bij een van de oudste 'kastelen' van de Betuwe in Zoelen.

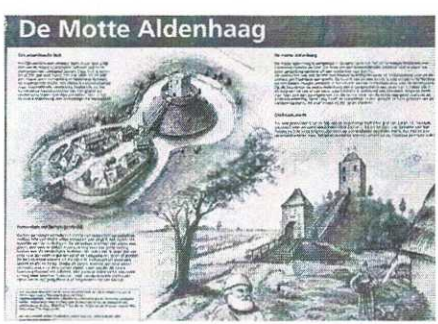

Maandag 8 oktober 2012
20.00 uur Lezing
Zalencentrum 'Ons Dorpshuis'

Rob de Vrind
Het fameuze beleg van 's-Hertogenbosch in 1629

In 1629 speelde zich om 's-Hertogenbosch een beleg af dat slechts zelden zijn weerga heeft gekend en dat Frederik Hendrik bekend maakte bij alle vorsten en volkeren. De stad lag in een wijde zee van water en was onmogelijk goed te naderen. Vandaar dat Frederik Hendrik 40.000 personen aan het werk zette om in drie weken tijd 45 km dijk om de stad te bouwen. Vergelijkbaar met de bouw van de piramides in Egypte. Alles werd versterkt met 9 forten, 17 hoornwerken en 49 redouten, grote kanalen en uiteindelijk ook nog een binnenring van 25 km dijk. Vervolgens werden drie rivieren afgedamd en begon men het gebied droog te malen met 21 rosmolens. Een ongekend beleg. Het wordt aan u getoond aan de hand van oude kaarten, 3D reconstructies en andere ani-

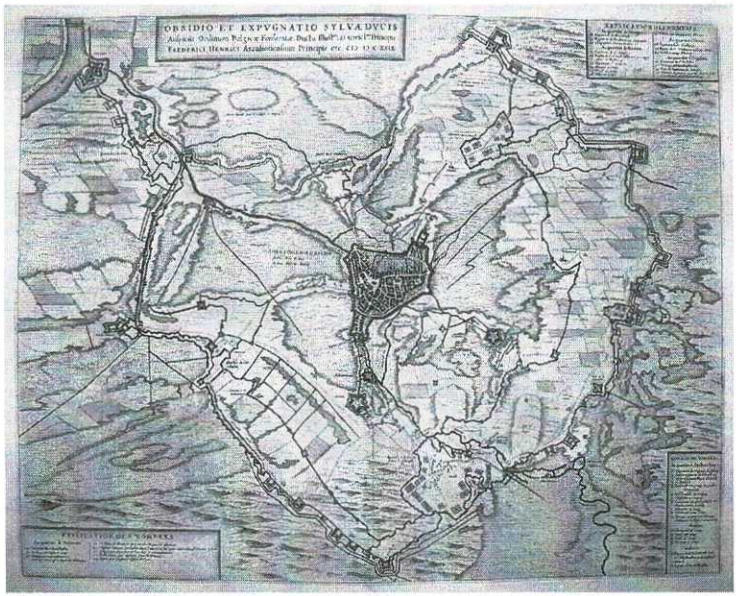

maties. Maar ook krijgt u te zien waar alles gelegen heeft op hedendaagse kaarten en luchtfoto's, dat er fiets- en wandeltochten over te maken zijn en hoe de stichting de Groene Vesting (zie www.degroenevesting.nl) tracht het verleden weer tot leven te laten komen. ■

Maandag 12 november 2012
20.00 uur
Zalencentrum 'Ons Dorpshuis'

Victor Laurentius
Teun Beijnen
en Olympisch winnaar

Het korte leven van Anthonie Christiaan (Teun) Beijnen (Ophemert, 13 juni 1899 - Beusichem, 13 juli 1949) was uiterst uiterst turbulent. Nog altijd staat hij te boek als succesvolste Nederlandse roeier aller tijden, met als hoogtepunt een gouden medaille tijdens de Olympische Spelen van 1924 in Parijs. In de jaren dertig trouwde hij met een beroemde operettezangeres en leidde het comfortabele bestaan van landeigenaar, kweker en likeurstoker. Tijdens de Tweede Wereldoorlog trad Beijnen toe tot het verzet en speelde een cruciale rol bij de zogenaamde linecrossings. Een Duitse poging tot obstructie van de capitulatieonderhandelingen op 5 mei 1945, werd door persoonlijk ingrijpen van Teun Beijnen verijdeld. ■

Teun Beijnen

Fietsenspeciaalzaak

én
Total
tankstation

Arie de Bruijn
Dalwagen 16
DODEWAARD
(0488) 411316

van BREDA

Schoenen
Lederwaren
Sportartikelen
Schoenreparaties
Sleutels

Schoenmakerswerk is vakwerk

Molendam 39 • OCHTEN
Tel. (0344) 641282

Drogisterij Roelofsen

etos

Dorpsstraat 7
Opheusden
Tel. (0488) 44 21 86

Peters van Ton

Elektrotechniek
Bonegraafseweg 14
6669 MH Dodewaard
✆ (0488) 41 12 14 🖷 (0488) 41 21 93
E-mail: elektro@petersvanton.nl
www.petersvanton.nl

Elektrowinkel
Kalkestraat 3
6669 CK Dodewaard
✆ (0488) 41 26 85 🖷 (0488) 41 04 50
E-mail: winkel@petersvanton.nl

ROTKOORTS

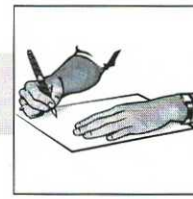

Karel van den Berg

Een epidemie van Rotkoorts te Maurik in 1770, deel 2

THERAPEUTISCHE MOGELIJKHEDEN

Tissot gaf leefadviezen. Onder andere dagelijks een clysma om de 'kwade' stoffen uit te drijven. Limonade bereid met citroensap,een weinig suiker en water of gerstennat. ('2 oncen gerst koken met 2 dragmen room van wijnsteen' en door de zeef). Veel vocht dus met vitamine C.

Bij de Man berustte de behandeling op de volgend pijlers:

1. Ziektestoffen uit werpen;
2. 'Derzelver kwade geaartheid' tegen gaan en verbeteren;
3. Lichaamskrachten versterken;
4. Toevallen genezen (ontstonden pas in een laat stadium);
5. Een goede levensregel;
6. De gevolgen van de ziekte wegnemen.

ADVIES AD 1

Ipecacuanna poeder (het rode loop kruid) als braakmiddel, rhabarber als een 'buikopenend' middel en vlugzout als zweetmiddel.

ADVIES AD 2

Afkooksel van de koortsbast (van de Zuid Amerikaanse Kinaboom), is koortswerend en de virginische slangenwortel, de radix serpentariae virginianae (uit Amerika) heeft een overheerlijk vermogen tegen het verderf. De oranje en citroenappel wordt ook aanbevolen, maar zal ook niet makkelijk te verkrijgen geweest zijn. (De Portugezen importeerde de sinaasappel in de 15e eeuw uit China).

ADVIES AD 3

Rijnse wijn, enige malen per dag in een 'maatige givte' en blaartrekkende middelen die de 'verflauwde levengeesten' opwekt.

ADVIES AD 4

Wanneer de 'venijnige rot-stoffen op de herzenen is overgebracht' onmiddellijk de koortsbast geven en 'spaansche vliegpleisters (campher) binnenwaards de kuyten der beenen' aanbrengen en 24 uur laten zitten.

ADVIES AD 5

In alles matig. Dunne licht verteerbare spijzen als karnemelk met gepelde gerst, haver pappen, boomfruyt gestoofd of gekookt, vleesnat met azijn of citroen zuur gemaakt.

Bij toenemen der krachten broodpap met water en bier of wijn, rijst, groenten en een riviervisje.

Bed dagelijks verschonen. Zorgen voor een niet te koude- en ook niet een te warme omgeving. Droge kleding. Van tijd tot tijd luchten door deuren en vensters te openen. Toilet geregeld met azijn besprenkelen en jeneverbessen, tabak, teer, pek, buskruit zo nu en dan in het vertrek ontsteken ter verbetering van de besmette lucht.

Aller noodzakelijkst is het indien er meer zieken zijn in hetzelfde huisgezin, deze zoveel mogelijk van elkaar te scheiden omdat anders de rotting en besmetting van de lucht tot nadeel van zowel de gezonde als de zieke zal zijn.

ADVIES AD 6

Doorliggen behandelen met brandewijn eventueel met eiwit vermengd. Koorts met koortsbast bestrijden. Geelzucht door ophoping van gal genezen met wrijven van de rechterzijde, met stoelgang bevorderende middelen en met 3 of 4 bierglazen Spa water.

Waterzucht behandelen met zout van wijnsteen in een aftreksel van Alsem met jenever vermengd. Ook meer bewegen door te wandelen. Droge biscuits, gebraden vlees of vis eten. Indien de benen last blijven geven een voetbad met warm zand of gezeefde as nemen. Blijft de waterzucht in borst of buik bestaan dan kan men overwegen het vocht te ontlasten met een borst- respectievelijk buiksteek. De Man waarschuwde echter voor het dodelijk risico.

Indien de huid schurft vertoont, volgens de Man veroorzaakt door knagende wormen, moet men uitwendig zwavel aanbrengen waardoor de wormen gedood worden.

Ten overvloede voegt hij nog een aantal profylactische maatregelen toe :

- Zorg ervoor dat de 'natuurlijke samenhang in de vochten en vaste deelen behouden blijft' en gebruik versterkende middelen als de koortsbast.
- Wees matig in beweging en ledigheid en met de slaap en waakzaamheid. Werp kommernissen van U af. Vrolijkheid is geoorloofd.
- Gebruik geen overmaat aan koffie, thee etc. Laat geen onnodige aderlatingen doen, waarbij de 'vaste delen verslappen en de vochten verdunnen'.
- Houdt huis en stal rein, lucht de kleren,werp de urine en ontlasting met de neus dicht naar buiten.
- Als iemand aan de rotkoorts sterft moet men de kist onmiddellijk sluiten en het lichaam niet te lang boven aarde laten staan. Het ziektevertrek na overlijden of genezen van de patiënt schoonmaken door buskruit of zwavel te ontsteken of een 'schietgeweer los te branden', want de zure rook van de zwavel geeft een verbetering van de lucht. Het stro van het bed moet verbrand en ververst worden.
- Water uit stilstaande poelen is gevaarlijk, vermijdt natte voeten en draag dichte schoenen of klompen. Pas de kleren aan het jaargetijde aan.
- In Guinee neemt men onmiddellijk koortsbast en oranjeschillen in brandewijn zodra men de rotkoorts gewaar wordt.
- Kortom de gulden regel is rust, reinheid en regelmaat, de ons bekende drie r's.

Samenvattend is zijn conclusie: *'Voor 't overige wat men ook mag voorgeeven, is 'er, tot hier toe, geen algemeen en voldoenend middel bekend, waardoor eene besmettende ziekteten eenemaal buyten aanstekinge, en verder gevolg, zoude kunnen gehouden worden, nademaal de behoeftigheid van 's menschen leven onderlinge hulp en zamenleving vereist '*

Gelukkig, de arme Jood Hompesch kon er dus niets aan doen dat hij als eerste ziek werd. Ook voor hem gold het advies van de Man: hygiëne en burenhulp!

NOG EEN EPIDEMIE VAN ROTKOORTS, NU IN DREUMEL

Enkele maanden nadat de epidemie in Maurik uitgewoed was werd Dreumel getroffen. In dat dorp stonden 200 huizen,129 personen raakten besmet, waarvan er ongeveer 40 stierven.

Dr. De Man werd weer opgetrommeld. Hij constateerde nog eens bij 102 personen de ziekte, ook nog bij enkele huisgezinnen in de dorpen Wamel, Leeuwen,Ochten en

Druten. Er stierven van die laatste groep 2 personen. De teller kwam dus te staan op 42 doden bij 231 besmettingen.

Dreumel lag laag tussen de Maas en de Waal en in de visie van de Man dus onderhevig aan kwalijke dampen.

In 1776, 1778, 1779 en in 1789 werden elders in Nederland nog epidemietjes van rotkoorts geconstateerd.

In de statistieklijsten tussen 1700 en 1960 kwamen er geen andere meer voor dan de hier genoemde, de term rotkoorts lijkt niet meer in gebruik te zijn.

VERGELIJKING MET HUIDIG BELEID BIJ EPIDEMIEËN

Dr. De Man werd pas ingeschakeld toen de epidemie al op zijn retour was. Zijn komst heeft geen invloed op het beloop gehad. Hij beschreef de typische symptomen van een forse griep.

De gebruikelijke hygiënische adviezen, goed drinken en koorts bestrijden voldoen ook nu nog. Het natuurlijk verloop van de aandoening is goed te volgen. Men stierf ten gevolge van secundair ontstane bacteriële infecties op de door het virus beschadigde slijmvliezen.

In de huidige tijd worden doorgaans op het goede moment hiertegen antibiotica gegeven. Toen kon men slechts afwachten. Stuiptrekkingen en bloedingen in de vorm van rode uitslag waren omineuze tekenen, ook al gaf men middelen uit Amerika.

Men zag de oorzaak in een door kwade dampen of rotte lucht verstoord evenwicht van de verschillende lichaamssappen en men probeerde die verstoring te herstellen met braak- en laxeermiddelen, trekpleisters etc.

We weten nu dat een virus, overgebracht door contact via hoesten of aanraken verantwoordelijk is voor de besmetting.

Ook nu worden er autoriteiten ingeschakeld, alleen door de moderne communicatie wat sneller dan toen.

Een voorbeeld was onlangs de in Duitsland uitgebroken epidemie van de EHEC bacterie. Ongeveer 4000 personen raakten besmet, honderden mensen belandden in het ziekenhuis en meer dan 50 dodelijke slachtoffers vielen er te betreuren.

Vergeleken daarmee valt de epidemie van Maurik, 44 ziek en 6 overleden, in het niet. Die van Dreumel is qua dodental wel vergelijkbaar, 42 op de 231 getroffenen.

Ook in Duitsland moest een zondebok gevonden worden.

De Spanjaarden kregen de schuld. Hun komkommers, tomaten en sla zouden besmet zijn. Later wees de beschuldigende vinger richting verse kiemgroenten als taugé, maar in feite weet men de bron (mens,water,teeltmedium,zaad?) nog steeds niet.

Het ontbreken van antibiotica speelde Maurik in 1770 parten. Nu zorgt het overvloedig gebruik van diezelfde antibiotica ervoor dat de bacteriën zich aanpassen en een resistentie tegen die middelen ontwikkelen, waardoor de bestrijding aanzienlijk bemoeilijkt wordt.

Recent overleden 27 personen in het Maasland Ziekenhuis aan een resistente Klebsiella bacterie infectie.

De toekomst zal leren of deze calamiteiten vaker zullen voorkomen.

BIOGRAFIE MAXIMILIAAN JACOB DE MAN

In 1731 te Nijmegen geboren. In 1754 tot Medicinae Doctor bevorderd in Leiden. In 1756 benoemd tot stadsgeneesheer in Nijmegen.

In 1770 wilde de Universiteit van Harderwijk hem tot hoogleraar benoemen maar de Staten van het Kwartier Nijmegen zonden

Boeken, bijbels
Kantoorartikelen
CD's
Kado-artikelen
Speelgoed

Nedereindsestraat 7 - 4041 XE Kesteren
Telefoon 0488 - 48 2226

's maandags gesloten

LOODGIETERS- EN VERWARMINGSBEDRIJF

Ochten Telefoon (0344) 641793

Tot uw dienst!

Joop van Mourik Makelaardij o.g. BV

Wij verzorgen voor u:
- aankopen o.g.
- verkopen o.g.
- taxaties
- hypotheken
- gratis berekening maandlasten
- financiële adviezen

Zoekt u ergens een woning?

Laat het ons weten!
Bel ons op of stap vrijblijvend bij ons binnen.

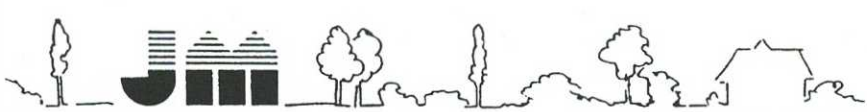

Makelaardij o.g. Joop van Mourik B.V.

Lienden, Oudesmidsestraat 12
Tel. (0344) 60 24 00

Opheusden, Swaenenstate 3
Tel. (0488) 44 29 06

hem naar Maurik, waar toen een belangrijkere taak wachtte. Zijn verslag van 238 bladzijden van de rotkoorts werd hogelijk gewaardeerd en verspreid over de dorpen van de Over-Betuwe.

Het boekwerk werd bovendien in het Engels vertaald.

In 1775 behaalde hij bij het Geneeskundig Genootschap Servantes Civium (dienaren der burgers) de gouden medaille op de prijsvraag: '*Over het uitwendig gebruik en misbruik der spaansche vliegen in het bijzonder met betrekking tot de heersende rotkoortsen*'.

Kennis daarover had hij blijkbaar in Maurik opgedaan.

In 1771 werd hij lid van het provinciaal Utrechts Genootschap, in 1779 van de Keizerlijke Academie van Duitse Natuuronderzoekers en in 1781 van de Hollandse Maatschappij van Wetenschappen.

Op aanbeveling van Prins Willem v werd hij in 1776 benoemd tot Archiator (= de voornaamste in een geneeskundig college) van 't Nijmeegse Kwartier. In 1785 overleed hij.

BRONNEN:

1. Man, Maximiliaan Jacob de: *Kwaadaartige Rot-Koorts ofte Beschrijving der Ziekte welke in het laatst van 1770 en den volgende jaar 1771 gegrasseerd heeft te Maurik.* 1772
2. Tissot: *Raadgeving voor de Gezondheid van den Gemeenen Man.* Vertaald door Lambertus Bikker 2e druk 1765.
3. D.T.B. en polderarchief in Arnhem, Tiel en Buren.
4. Aa, Van der: *Biografisch Woordenboek der Nederlanden.*
5. Arend Datema instituut Kesteren.
6. Bavegem, P. J. van: (geb. 1745) militair chirurg en grondlegger van de sociale geneeskunde in Vlaanderen. Schreef tussen 1788 en 1790 een verhandeling over de koortsen in 't algemeen en over de rotkoorts en de rode loop in 't bijzonder, welke sedert de laatste 10-12 jaren alom in de Nederlanden verwoesting hebben aangericht.
7. Veirac, Johannes: (Gouda 1745-Rotterdam 1795) Twee verhandelingen over de besmettelijke rotkoorts(1776).
8. Hufeland, Wilhelm: *Enchiridon medicum*, handleiding tot de geneeskundige praktijk(1838)
9. Ingen, Kobus van: Rode loop van 1782. In: *Tabula Batavorum*, 1991 nr. 1.
10. Honders, Joke: De eerste dokters in Maurik. In: *Tabula Batavorum*, 2001, blz. 123 e.v.

Schuldpligtigſte en

Demoedigſte Dienaar

NYMEGEN
den 2 Feb. 1772.

CURSUS OUD SCHRIFT

Bij voldoende belangstelling wordt ook dit jaar wordt er weer een cursus oudschrift gegeven op woensdagavond. De cursus omvat 12 lessen en duurt ongeveer een uur.
De kosten -inclusief lesmateriaal en koffie - bedragen 50 euro. Opgeven voor 1 oktober bij Joke Honders, zie voor de gegevens voor in de Nieuwsbrief.

Excursie 13 oktober2012

Kobus van Ingen en Rian Hofs

Naar Neerlangbroek die schrale hoek
De 25e excursie van de HKK&O met de bus

Op zaterdag 13 oktober aanstaande blijft onze jaarlijkse excursie in de buurt. Met de touringcar van HATRO tours uit Ochten gaan we terug naar waar we ooit 28 jaar geleden onze eerste personenauto excursie hebben gehouden. We gaan naar de zuidoosthoek van de provincie Utrecht, het fraaie gebied in de driehoek Amerongen, Sterkenburg en Wijk bij Duurstede. We willen om half negen vertrekken en rijden dan rechtstreeks naar de oude Hervormde St. Andrieskerk in het historische dorp Amerongen. Hier worden we opgewacht door de koster Huib van Alphen en hij zal ons de nodige wetenswaardigheden vertellen over deze bijzondere kerk. De toren is gebouwd aan het einde van de 15e eeuw in de kenmerkende stijl van de Neder-Stichtse gotiek. Toren en kerk zijn gebouwd op een natuurlijke verhoging waardoor deze zeer prominent in het dorp aanwezig is. In de kerk bevindt zich een grote collectie historische rouwborden daterend uit de 17e tot en met de 19e eeuw. Al deze rouwborden zijn gemaakt voor leden van de familie Van Reede, de graven van Athlone en leden van de grafelijke familie van Aldenburg Bentinck.

Na dit kerkbezoek gaan we gezamenlijk koffie/thee drinken in café restaurant Buitenlust. Na de koffie stappen we weer in de bus en maken we een rijtoer langs de Langbroekerwetering. We starten bij het beginpunt van dit ontwateringskanaal en gaan dan westwaarts door Overlangbroek, Neerlangbroek en vandaar verder naar Sterkenburg, een buurtschap met een fraai kasteel, ooit de kleinste gemeente van Nederland. Onderweg zien we de vele kenmerkende kastelen uit dit gebied, dat aan het einde van de 13e eeuw op last van de Utrechtse bisschop werd ontgonnen. In de bus vertellen wij u het een en ander over het landschap en de kastelen en de dorpen langs de Wetering. Als de weersomstandigheden het toelaten maken we een tweetal korte stops, waarbij we het een en ander nog wat duidelijker kunnen zien. Vanaf de Langbroekerwetering rijden we over de hoge oeverwal van de Kromme-Rijn naar het oude dorp Cothen

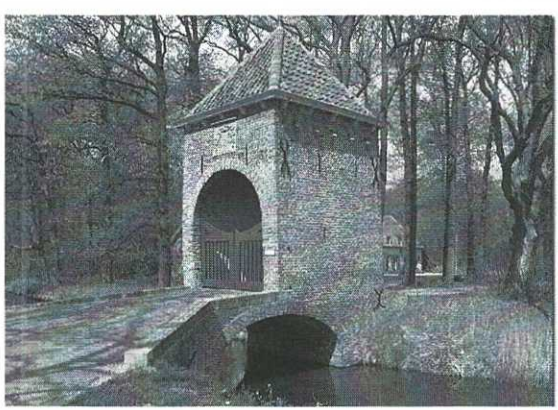

Poortgebouw van het lang geleden gesloopte kasteel Groenestein.

en vandaar rijden we naar De Horden in Wijk bij Duurstede waar we omstreeks 13.00 uur verwacht worden voor een lunch met Chinese keuze gerechten bij restaurant Chiu's Garden.

Na de lunch verlaten we Wijk bij Duurstede weer en gaan dan via de Lekdijk weer terug naar Amerongen. Hier zullen we een bezoek gaan brengen aan het kasteel Amerongen. We worden er omstreeks drie uur verwacht en zullen dan in drie groepen worden rondgeleid door dit fraai ingerichte 17e eeuwse kasteel. Omstreeks half vijf keren we terug naar de bus en deze brengt ons dan weer bij café restaurant Buitenlust waar we gezamenlijk kunnen napraten en een afzakkertje kunnen nemen. We verwachten dan omstreeks half zeven weer terug te zijn in Kesteren.

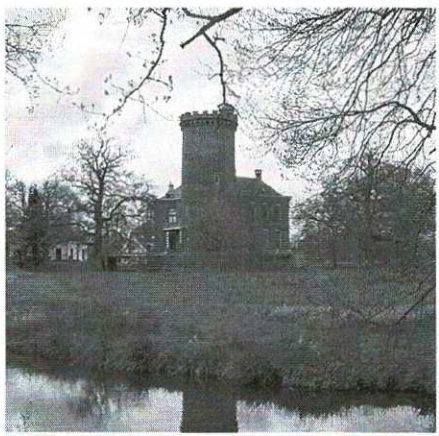

Deelname aan de excursie is mogelijk door tijdige telefonische opgave bij Kobus van Ingen, tel. (0488) 44 17 41. De deelnamekosten voor deze excursie bedragen 35 Euro per persoon. We verzoek u vriendelijk dit bedrag vóór 1 oktober a.s. over te maken op bankrekening nummer 3319 57 183 of gironummer 3725054 van de Historische Kring Kesteren o.v.v. Excursie 2012.

Tot ziens op 13 oktober!

Links: Kasteel Sterkenburg met de laat 13e eeuwse ronde woontoren.

Kasteel Amerongen naar een 17e eeuwse tekening van Roeland Roghman.

hdv

H.D. Verwoert en Zn.

Complete Woninginrichting

Dalwagenseweg 43 • 4043 MT Opheusden
tel.: 0488-441351 • fax: 0488-442751

Onze openingstijden zijn: di-wo-do: 09:00-18:00 vrijdag: 09:00-21:00 zaterdag: 09:00-17:00

Tielsestraat 103
4041 CS
Kesteren

van Dam
stoffeerd wonen en slapen

Tel: (0488) 44 12 98
Fax: (0488) 44 32 92
email: info@vandamwonen

Lunch à la carte

van 12.00 tot 16.00 uur - dinsdag t/m zondag
maandag gesloten

Lunch, Partijen & Catering
't Veerhuis Opheusden

Veerweg 1 - Opheusden T: (0488) - 44 12 07 - www.veerhuis-opheusden.nl

SCHERVEN

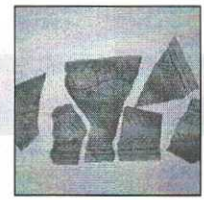

Kobus van Ingen

Archeologie naar Nijmegen Vrijwilligers gevraagd

Al vroeg in dit jaar werd het duidelijk dat de archeologie collectie van de HKK&O niet mee zal kunnen naar Ommeren. In de loop van de afgelopen 45 jaar is er een collectie ontstaan van zo'n 400 volle veilingkisten. Veel van de vondsten zijn goed gedocumenteerd, een deel echter geeft nogal wat zoekwerk voordat duidelijk is waar het is gevonden en wat het precies is. Eén ding hebben alle vondsten met elkaar gemeen: het is allemaal erg stoffig.

De bedoeling is dat het overgrote deel van de collectie in depot genomen gaat worden door het provinciaal Gelders Depot in het voormalig museum KAM in Nijmegen. Opslag daar is aan een aantal voorwaarden gebonden. Het moet in standaarddozen worden verpakt, een etiket moet aangeven wat het is, waar en wanneer het is gevonden en daarbij dienen de topografische coördinaten van de vindplaats bekend te zijn. Wat we tegenkomen is zeer divers, het zijn in sterke mate potscherven uit de Romeinse tijd, daarnaast ook véél materiaal uit de Midden- en Late IJzertijd en er is ook nogal wat laatmiddeleeuws materiaal bij. De vindplaatsen zijn ook divers. Er is materiaal uit Culemborg, Meteren, Buren, Ophemert uit het westelijk gebied en ook nog het nodige materiaal uit Driel, Herveld en Heteren in het oostelijk gebied. Het merendeel echter hebben we gevonden in het gebied tussen Maurik en Randwijk. Zoals al aangegeven zijn we al een tijdje hiermee bezig, het is echter een enorme klus. Daarom ook dit berichtje in de Nieuwsbrief, we zoeken vrijwilligers die ons hiermee zouden willen helpen. Let op het gaat hier om een klus van vele maanden en het is géén schoon werk. We zien uit naar mensen met affectie voor archeologie die ons kunnen helpen met deze enorme klus. In principe werken we op doordeweekse dagen, dus zoeken we vrijwilligers die buiten het arbeidsproces staan. Als dit u zou lijken dan graag even bellen met Kobus van Ingen (0488) 441741.

Ompakken in standaarddozen.

icono vakzaak

Piet van Walsem

Voor machines, ijzerwaren, gereedschappen, dierenvoeding, hengelsport

en nog veel meer naar:

Piet van Walsem Opheusden

Dorpsstraat 2
Tel. (0488) 44 13 17

Woninginrichting
Textielhandel

P.J. VAN DAM

Kalkestraat 8
Dodewaard
Tel. (0488) 41 13 13

meubelen
tapijten
gordijnen
bedden

C1000

VERBOOM

Swaenenstate 4 – Opheusden – Tel. (0488) 44 91 40

Kalkestraat Dodewaard

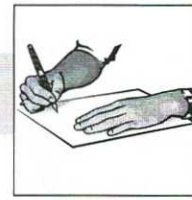

Joke Honders

Over Romeinse straatnamen

Al jaren vragen wij ons af wat de naam Kalkestraat in Dodewaard betekent en tot nu toe hadden we daar nooit een goed afdoend antwoord op gevonden. Het is een oude naam die we in de oudrechterlijke archieven van 1640 al tegenkomen.

We waren de naam ook al wel eens in het buitenland tegengekomen zoals bijvoorbeeld in het leuke plaatsje Damme in België. Een zoektocht op internet leverde nog meer dergelijke namen op, namelijk in de plaatsen Rheinbach (Dld) en Berlijn. In Nederland vond ik via de web-site *archieven.nl* in Middelburg rond 1779 ook een Kalkestraat.

Over de betekenis van de naam bracht het tijdschrift *Onze Taal* van juli uitkomst. Die gaat in op de straatnamen van Romeinse wegen. De allerberoemdste Romeinse weg heette de Via Appia, de weg van Rome naar het zuid-oosten van Italië. Maar de Romeinen hebben in andere landen eveneens belangrijke wegen aangelegd. De huidige namen zijn echter niet meer dezelfde als die de Romeinen eraan hebben gegeven, hoewel sommige namen dicht in de buurt komen. Het zijn meestal namen die afgeleid zijn van het Latijnse woord voor 'weg', zoals straat. Dit is zelf al een Latijns leenwoord. Een (via) strata was een verharde weg. Het plaatsje Straat bij Roermond bijvoorbeeld dankt er zijn naam aan.

Een ander (volks) Latijns woord voor weg was 'calciata'. Het is verwant met calcium, de scheikundige naam voor kalk. Een calciata was een weg waarvan het oppervlak uit steenslag met kalk bestond. Het Frans woord 'chaussée' is ervan afgeleid en in Nederland het woord 'kassei'.

Daarmee is dus mogelijk de straatnaam Kalkestraat in Dodewaard verklaard. Maar dat wil nog niet zeggen dat de Kalkestraat van oorsprong een Romeinse weg was, maar een latijnse benaming voor weg.

Bron: Onze Taal juli/augustus 2012

WEVERS

BEGRAFENISVERZORGING

Sinds 1855 vertrouwd en betrokken

Voor een stijlvolle begrafenis in Neder-Betuwe, Overbetuwe, Buren Rhenen, Wageningen, Veenendaal, e.o.

Familie Wevers ◆ Brederode 16
6669 GL DODEWAARD
(0488) 41 10 55 ◆ (06) 300 40 552
info@weversuitvaart.nl
www.weversuitvaart.nl

AUTOBEDRIJF
HAZET
Transitoweg 2
4051 CA OCHTEN
Telefoon (0344) 64 28 19
Telefax (0344) 64 35 33
Internet: www.hazet.nl
E-mail: info@hazet.nl

- APK-keuringsstation
- Levering alle merken nieuwe auto's
- Ruime sortering occasions
- Onderhoud, reparaties en LPG-inbouw
- Moderne autowasserette
- Taxibedrijf (trouwrijden, ziekenvervoer enz.)

LID BOVAG AUTO

ZAAD- EN PLANTENHANDEL
Firma
S.A.H. van Binsbergen & Zn.
Broekdijk 31a 4041 CT Kesteren
(0488) 48 13 43

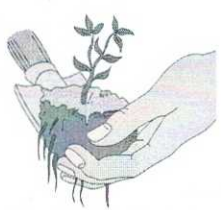

Uw adres voor:

- Tuinbloemen, landbouwzaden en bestrijdingsmiddelen;
- Alle soorten pootaardappelen, planten en meststoffen.

Doe-het-zelf centrum

hubo

Voor al uw:

- ★ Verf
- ★ Verfmengen
- ★ Behang
- ★ Sanitair
- ★ Electra
- ★ Verlichting
- ★ Gereedschap
- ★ IJzerwaren
- ★ Meubels
- ★ Schuifwanden
- ★ Hout
- ★ Plaatmaterialen
- ★ Zonwering
- ★ Verhuur tapijtreiniger

Uw handige buurman
Nedereindsestraat 30 – Kesteren
Telefoon (0488) 48 12 23

ZWERFSTEEN

Folkert Schuurman

Spaanse wortels? Bastaard van Koning Willem III?

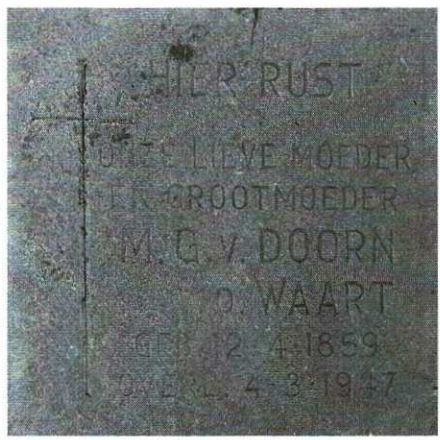

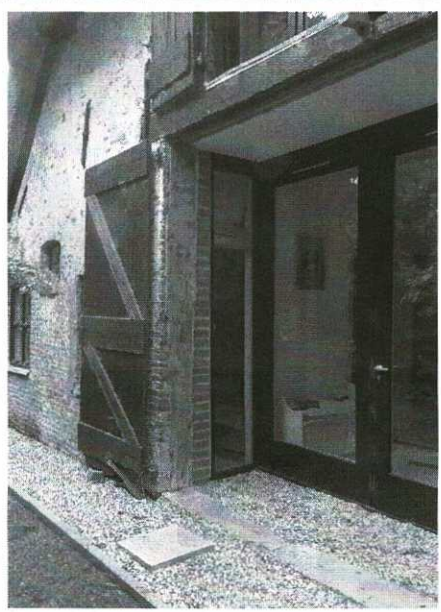

Het beantwoorden van vragen die bij ons binnenkomen is meestal een routineklus, maar in dit geval was het wel een bijzondere vraag. De eigenaar van een pand aan de Wijenburgsestraat in Echteld meldde ons dat in zijn tuin een grafsteentje ligt dat hij graag kwijt zou willen, maar hij kent de herkomst niet.

Op het afgebeelde steentje lezen we dat het gaat om M(aria) G(eertruida) van Doorn-v(an) d(er) Waart. Beide namen zijn in de Betuwe niet ongewoon, maar het kruis deed vermoeden dat het een katholieke familie betreft, en dat is in onze omgeving minder gewoon.

Na enig heen en weer bellen kwamen we op het spoor van Willem Antoon van Kampen uit Voorburg, die na zijn scheiding in Echteld woonde en daar is overleden.

Zijn ex-echtgenote in Voorburg wist ons alles te vertellen over het steentje, en zou ook bijzonder graag het steentje weer terug hebben.

Maria Geertruida was de overgrootmoeder van Willem van Kampen, over wie in de familie leuke verhalen de ronde doen. Vanwege haar donkere voorkomen had zij de koosnaam 'Mooi Mieke', en zou zij - uit Brabant afkomstig - Spaanse wortels hebben. Zij was getrouwd met Pieter van Doorn, over wie in de familie het verhaal gaat dat hij - mede door de sprekende gelijkenis - een bastaard zou zijn van koning Willem III. Pieter was koetsier, ook in dienst van Prins Hendrik. Een goedmakertje? ■

Betuwse kwartierstaat:

Gijsbert Gertsen PANSIER • IJzend. 00-00-1763 / † Echteld 22-12-1849 **Gerhardina (Gerdina) van BINSBERGEN** • Dodew. 22-03-1771 / † Echteld 25-11-1841 × Dodew. 23-07-1793	Gerrit **BUDDING** • Opheusd. 04-04-1782 / † Kesteren. 17-11-1855 **Maaike Stoffele van INGEN** • Kesteren 29-04-1780 / † Kesteren 12-12-1870 × Ochten 16-07-1808	**Derk STOFFELEN** ≈ Hien/Dod. 04-11-1759 / † Dod. 17-05-1817 **Anna BRAGT** • Dod. 29-07-1764 / † Dod. 24-12-1845 × Hien 02-05-1790	**Peter van LAVIEREN** ≈ Ochten 08-09-1765 / † Ochten 23-03-1837 **Jantje van IJZENDOORN** • Lienden 27-05-1759 / † Ochten 10-10-1838 × Ochten 1787
Gerrit PANSIER *arbeiderr* • Ochten 29-08-1806 † Ochten 30-03-1863	**Maaijke BUDDING** *dienstbaar* • Kesteren 26-12-1808 † Ochten 09-02-1889	**Roelof STOFFELEN** *boerenknecht* • Randwijk 17-09-1804 † Zijpe 00-00-1848	**Catharina van LAVIEREN** *dienstmeid* • Ochten 12-02-1803 † Zijpe 30-05-1848
× Echteld 01-10-1835		× Heteren 24-04-1828	
Gerrit PANSIER *arbeider* • Ochten 13-08-1837 † Ochten 04-01-1916		**Bartje STOFFELEN** • Lakemond 07-08-1839 † Ochten 20-10-1926	
× Echteld 08-05-1863			
Gerrit PANSIER • Ochten 19-08-1863 † Duisburg ca 1920			× Echteld
			Bartje • Echteld 04-12-1888

Bartje Pansier

Jan Ponse VERMEER
schutter, arbeider
• Kest. 03-05-1778 / † Kest. 12-07-1842

Anna Geertruijda de BON
≈ Ochten 25-08-1771 / † Kest. 20-02-1823

× Kest. 30-05-1803

Jacob van INGEN
arbeider
• Kesteren 03-12-1772 / † Kesteren 16-03-1862

Willemijntje van de PERK
• Oudenw. 13-02-1776 / † Oudenw. 11-03-1847

× Kest. 03-05-1805

Gerrit Jan van CAPELLEN
• Kest. 06-06-1774 / † Kest. 29-11-1838

Jannigje LUCAS
• Utrecht circa 1779 / † Kest 19-06-1831

× Kest 31-01-1796

Cornelis WILLEBRANDS
kleermaker
• Nijmeg. ca 1756 / † Kest. 05-10-1831

Jantje SPIES
• Echt. 18-03-1764 / † Echt. 03-08-1812

⚌ Echteld 19-04-1793

Pons VERMEER
arbeider, planter
• Kesteren 02-03-1804
† Kesteren 08-12-1885

Dirkje van INGEN
werkster
• Kesteren 23-12-1806
† Kesteren 17-07-1872

× Kesteren 21-01-1826

Gerrit Jan van CAPELLE
arbeider, boerenknecht
• Kesteren 21-04-1813
† Lienden 27-10-1879

Katrina WILLEBRANDS
werkster, dienstmeid
• Echteld 09-09-1807
† Lienden 18-03-1878

× Kesteren 26-09-1834

Jan Willem VERMEER
• Kesteren 01-03-1833
† Rhenen 25-05-1913

Janna Katrina van CAPELLEN
dienstmeid
• Kesteren 23-10-1838
† Kesteren 08-11-1904

× Kesteren 23-08-1861

Dirkje VERMEER
dienstbode
• Lienden 23-01-1862 † Thüringen 26-03-1946

03-05-1888

PANSIER

† Dodewaard 09-01-1963

* geboren × gehuwd (K[erk])
≈ gedoopt ⚌ ondertrouw
† overleden (A) datum akte

Slagerij / traiteur Augustinus

NET EVEN ANDERS,
JE PROEFT HET VERSCHIL

Hoofdstraat 12 – 4041 AD – Kesteren
Tel: 0488-48 24 00 – Fax: 0488-48 10 92
http://www.slagerijaugustinus.nl
E-mail: info@slagerijaugustinus.nl

• damesmode
• herenmode
• kindermode
• algemeen textiel
• woninginrichting

HET TEXTIELHUIS
Boorsma
CENTRUM VOOR MODE & WONINGINRICHTING
Een zaak voor het hele gezin!

Kerkdwarsstraat 1 • 4041 XC Kesteren
Telefoon 0488 - 48 13 53 • www.boorsmakesteren.nl
Parkeren voor de deur!

Uitvaartverzorging
Erik van Zoest

Tel. 0344 - 65 55 32
dag & nacht

Respect
voor alle wensen
Aandacht
voor alle mensen

• Voor- en nazorg
• Begeleiding en advies
• Ongeacht waar u verzekerd bent
• Verzorgt uitvaarten in de gehele regio
• Opbaring thuis of in elk gewenst rouwcentrum

www.uitvaartverzorging.erikvanzoest.nl

LINTJESREGEN

Frans Nieuwenhof

Koninklijke onderscheiding voor Folkert Schuurman en Joke Honders

Binnen de HKK&O worden met een zekere regelmaat koninklijke onderscheidingen ontvangen. Dat zegt toch wel iets over de maatschappelijke betrokkenheid van onze (bestuurs)leden.

Dit jaar - op vrijdag 27 april - werden maar liefst twee bestuursleden verrast met een onderscheiding: Folkert Schuurman - voorzitter van onze Kring - werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, Joke Honders - secretaris van onze kring en van het Arend Datema Instituut - werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

Beiden hebben de onderscheiding te danken aan de vele activiteiten die ze voor onze HKK&O hebben ontplooid en dat in de meest ruime zin. Daarnaast heeft met name Folkert nog een lijstje andere vrijwilligersactiviteiten, waarvan vele met zijn muzikale gaven te maken hebben, voor sommige leden toch een verrassing.

In de bijeenkomst in kasteel 'De Wijenburg' te Echteld heeft burgemeester Veerhoek in zijn toespraak voorafgaande aan het opspelden van de versierselen hier ruim aandacht aan geschonken.

Na afloop was er een geanimeerde receptie waar veel bekenden van Folkert en Joke naar toe waren gekomen. Het zou te ver voeren om hier alle verdiensten van beiden voor onze Kring en het Arend Datema Instituut op te sommen. De belangstellende leden is dit wel bekend.

Rest mij om Folkert en Joke nogmaals van harte te feliciteren namens alle leden. ■

Optiek
Damme
Gediplomeerd oogmeetkundige (OVN)
en contactlenzenspecialist (ANVC)

Gratis oogdrukmeting!
Gratis ogentest!
Prima brilmode advies
1 jaar garantie op uw nieuwe bril
Uitstekende service

Hoofdstraat 28
4041 AD Kesteren
Telefoon (0488) 48 13 05
E-mail info@damme.nl

STREEKPOST
KOERIERSDIENST
Gerto

Gerto Streekpost Koeriersdiensten
Nobelweg 1b • 6669 MV Dodewaard
Tel. (0488) 41 25 65 - Fax (0488) 41 29 44
Mail: info@gerto-streekpost.nl

Taxi
Spaan

Ziekenvervoer voor o.a.
Amicon, Univé e.a.

Gratis telefoonnummer (0800) 258 03 69
Vanaf mobiel (0488) 48 09 59

Stationsstraat 1 Kesteren

De Appelenburg in 1622

Joke Honders

Een beschrijving van de binnenkant

Van veel kastelen of adellijke huizen zijn wel tekeningen waarop we kunnen zien hoe zo'n huis of kasteel eruit zag, maar vaak is er minder bekend van het inwendige. Je moet echt geluk hebben wil je daarvan een beschrijving onder ogen krijgen. Van de Appelenburg vond ik op de site van het Gelders Archief wel een dergelijke beschrijving, zelfs met schetsjes van de plattegronden erbij. (Deze schetsjes zijn niet op schaal getekend anders had de lengte bijna twee maal de breedte moeten zijn en dat is niet het geval). De beschrijving hoorde bij een proces uit 1622 over een geschil tussen twee broers Van Beijnhem over de waarde van het Huis De Appelenburg. De Van Beijnhems hebben eeuwenlang op het Huis gewoond.

DE BESCHRIJVING

De Appelenburg bestond in 1622 uit een oud gedeelte en een nieuw gedeelte, dat ze tegen het oude huis aangebouwd hadden. Binnenmuurs was het hele gebouw 14 treden breed en 25 treden lang. Als we ervan uitgaan dat we tegenwoordig voor een grote pas een meter rekenen. had de Appelenburg dus een oppervlakte van 350 m². Het huis was omgeven met grachten en via een brug te bereiken.

Uit de beschrijving blijkt verder dat het huis vijf verdiepingen hoog was en onderwelfd was met 'schone doorgeslagen' kelders. Er was een zogenaamde kruidenhof bij, een boerderij, een brouwerij, een berg, een toegangspoort, boomgaard het Ketelweerdje, een boomgaard in het oosten, een boomgaard in het noorden, twee akkertjes eigen land, 3½ morgen land en de zogenaamde Steegmaet. Aan de zuidzijde werd het terrein begrensd door de dijk en aan de westzijde door De Steegh. Aan de noordzijde bevond zich een gegraven dijkje. Om bij het huis te komen moest men via De Steeg, dus niet rechtstreeks vanaf de dijk. Vanaf de dijk keek je dus eigenlijk tegen de zijkant van het huis.

GRONDRUIL

De Appelenburg lag van oorsprong op grondgebied van Ochten, maar in 1832 veranderde er iets, toen in 1832 het kadaster bepaalde dat een groot stuk uiterwaard van wel 149 ha met het waardmanshuis op de Middelwaard, van Dodewaard naar Ochten werd 'overgeheveld'. Dodewaard kreeg toen in ruil De Appelenburg, dat inmiddels een vervallen oud gebouw was met vier bunder boomgaard. Deze grondruil betekende voor de gemeente Dodewaard een financiële tegenvaller, omdat er nu minder uit de grondbelasting voor de gemeente overschoot.

De Appelenburg getekend in 1726 door Spilman naar een tekening van De Haen.

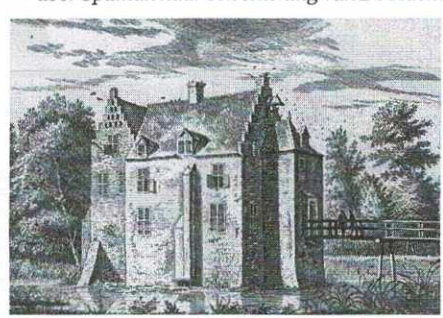

Tuinmeubelen van hout, metaal of aluminium?

Gigantisch assortiment, direct uit voorraad leverbaar, voor de LAAGSTE PRIJS. 1500 m^2 tuinplezier! Nu showroommodellen voor nog lagere prijzen.

Hoofddealer van: Preston alu/teak - Kettler Royal Garden - Smaragd Bankirai - Freeline hardhout - K.W.A. Grenen - Summer Wood Teak - Hartman Mesch

warenhuis Van der Garde

Dalwagenseweg 17 - OPHEUSDEN
Tel. (0488) 44 12 20
Internet: www.vdgarde.nl

Eethuis 'De Veerstoep' Ochten

Ook voor bruiloften en partijen, o.a. salades, bitterballen enz.

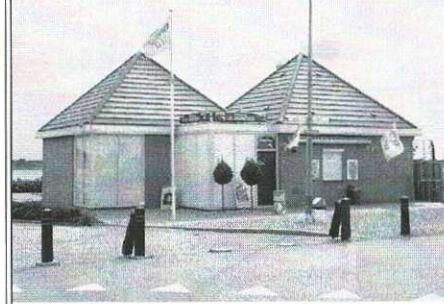

Van Meegdenburg
Van Amersfoort
Telefoon (0344) 64 24 91
b.g.g. 64 27 72

PIET SPIES BV KESTEREN

Transport – Grondverzet – Machineverhuur
Zand- grind en grondhandel
Straatsteen – Rode Split – Containerverhuur
Tevens voor alle sloopwerken

(0488) 48 15 20

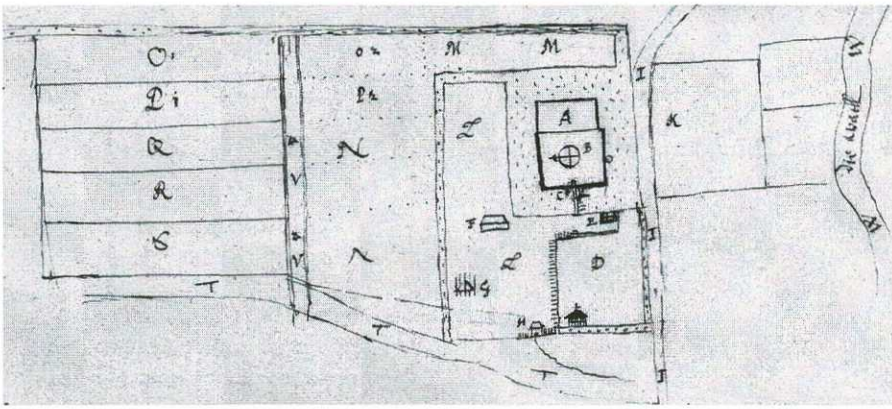

BESCHRIJVING VAN HET TERREIN

A = het oude 'getimmer' van het huis;
B = het nieuwe daaraan getimmerd;
C = de uitgang van het huis;
D = de kruidhof;
E = het brouwhuis;
F = het bouwhuis;
G = de 'lastberg';
H = de uitgang voor de plaats;
J = de dijk;
K = het Ketelweerdje, boomgaard;
L = de plaats voor het huis;
M = de boomgaard in het oosten;
N = de boomgaard in het noorden;
O en P = twee akkertjes eigen land;
Q en R = 3½ morgen land;
S = De Steegakkermaat;
T = De Steegh;
V = een gegraven dijkje;
W = De Waal;
Or en Pr = daarvan verklaarden de 'huisluiden' dat die samen met O1 en L1 zouden zijn 'gebouwd' tot aan de boomgaard van M.

DE KAMERS OP DE BEGANE GROND

a = een 'tamelicke' kamer met een bedstede en een schoorsteen, een secreet naar het oosten en zuiden met wagenschot (eikenhouten planken, meestal uit Oost-Europa) beschoten;
b = een kleine 'staue' (alkoof) klein en zonder enig beschot;
c = de keuken;
d = een kamertje met twee bedsteden en de trap om naar boven te gaan;
e = het washuis;
f = een putje buiten aan het huis in het ronde torentje getimmerd;
g = de zaal met een schoorsteen in de hoek naar het zuiden, met wagenschot beschoten;
h = de wenteltrap in een torentje buiten eraan gemetseld.
i = de brug

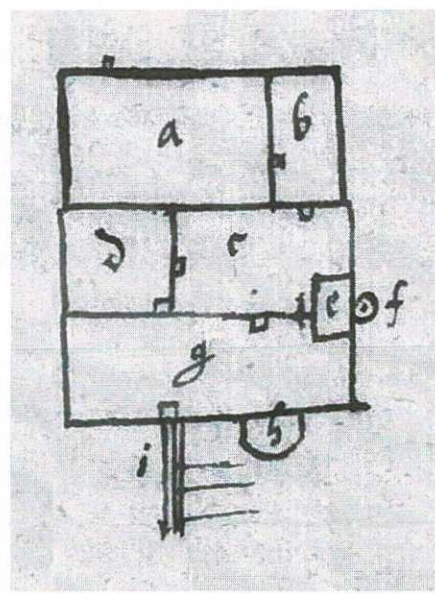

Een eigen huis?
Hommersom
zoekt samen met u
naar de beste
hypotheek-vorm

Gratis begeleiding
tot bij de notaris.

Assurantie-
en financieringskantoor
a. hommersom b.v.

Burg. Lodderstraat 15
Postbus 3 - 4043 ZG OPHEUSDEN -
Tel. (0488) 44 21 44 - Fax (0488) 44 28 97

Bakkerij W. de GREEF

De bakker met het grootste assortiment!

ONZE SPECIALITEIT:
Kersenmonchoutaart met gebonden kersen en afgewerkt met slagroom

STREEKLEKKERNIJEN:
Kesterense ruitjes
Betuwse bolussen
Betuwse krenteklûmpkes

Hoofdstraat 26 • Kesteren
Tel. (0488) 48 26 24

MEUBELBEKLEDERIJ
VAN LEDDEN

Het adres voor vakkundig bekleden van uw meubelen

- grote collectie stoffen
- prima afwerking
- vooraf prijsopgave
- ook voor doe-het-zelvers

Dorpsstraat 22
4031 ME INGEN
Tel. (0344) 60 27 92

HUIBERS CATERING

Salades,
Warme en koude buffetten en hapjes,
Belegde broodjes, Barbecuepartijen,
Verhuur feesttenten, tafels, stoelen enz.

Voor bedrijven en particulieren

Bonegraafseweg 13 - 4051 CG Ochten
Tel.: (0344) 64 55 90
E-mail: info@huiberscatering.nl

www.huiberscatering.nl

BESCHRIJVING EERSTE VERDIEPING

A = een mooie kamer met een schoorsteen en een bedstede;
B = een kamer met een schoorsteen;
C = een kamer met een bedstede en een schoorsteen;
D = een kamer met een bestede daar men opkomt uit de benedenkamer met een trap;
E = is een vierkante plaats waar men vanaf de wenteltrap opkwam om in het andere kamertje te gaan en een schoorsteen en een secreet.

DE HOGERE VERDIEPINGEN

De derde verdieping is met een doorgaand dak dat van het oude huis wat hoger was als van het nieuwe huis, alwaar in een hoek een ruimte voor knechten, die met boorden afgesloten was en dat begon van onder het dak. Die vierde en vijfde verdieping waren doorgaande zolders, maar van het oude huis wat hoger als van het nieuwe huis.

Het huis was tezamen onderwelfd met 'schone doorgeslagen' kelders.

DE HUURWAARDE VAN DE APPELENBURG

Hoe veel was nu in die tijd een huis waard? Als we de verpondingscohiers uit 1650 er op naslaan zien we dat de Appelenurg getaxeerd wordt op een huurwaarde van *f* 54. Dit was ongeveer net zoveel als de meeste andere adellijke huizen uit de omgeving, zoals Kermestein in Lienden, De Pluimenburg en de Hofstede in Dodewaard, Kortenhoeve in Eck en Wiel, die allen eveneens op *f* 50

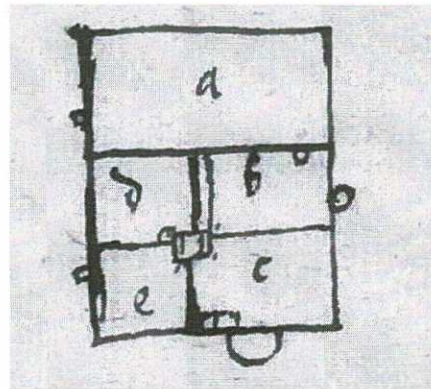

getaxeerd werden. Ter Leede in Kesteren blijkt het aanzienlijkste kasteel te zijn: *f*130, maar ook het kasteel te Echteld en de Hof te IJzendoorn mochten er wezen: *f* 90, terwijl Huize Blijwerve in Ingen slechts op *f* 15 geschat werd.

BESCHRIJVING IN 1845

Hoewel De Appelenburg in 1839 is afgebroken wordt het in het Aardrijkskundig Woordenboek van Van der Aa nog als volgt omschreven: 'Dit landgoed bevat, behalve eene heerenhuizing met grooten tuin, een boerenhuis, lanen met opgaande boomen, boomgaarden, benevens teel- en weiland, en is 9 bund. 76 v. r. 90 v. ell. groot'.

De boerderij die er stond brandde in 1892 af, aldus een berichtje in de Nieuwe Tielsche Courant van dat jaar. Dat was het definitieve einde van de Appelenburg. ■

Bron± Gelders Archief, inv.nr. 0124/5087.

§ † § VERKOOPING van zware IJPEN-, BIKEN-, APPEL- en PERENBOOMEN, § § † benevens van eenen zwaren LINDEBOOM, op Dingsdag den 9den January 1838, des voormiddags ten 10 ure, op den Huize, *de Appelenburg* genaamd, staande nabij *Doodewaard*, in *de Overbetuwe*, zeer nabij de rivier *de Waal*,
en
voorts VOOR AFBRAAK: het HUIS en KASTEEL, *de Appelenburg* voornoemd.

HK Midden-Betuwe

Ton Janssen, secretaris

Lezingen sept./okt./nov. 2012

Dorpshuis De Oude School Hemmen, Kerkplein 4, Tel. (0488) 4518 62

Dinsdag 18 september 2012
20.00 uur De Oude School Hemmen
Cornelis Pronk
De smid beoefent een zeer oud ambacht

In deze lezing krijgen we inzicht in een van de oudste beroepen die we kennen. Tot na de Tweede Wereldoorlog kende haast ieder dorp een smid. Hij was de man die ijzer kon vormen in ieder gewenst model. Hij zorgde er voor dat de 'motor' van de maatschappij, het paard, kon blijven werken. Boeren lieten hun werktuigen bij hem maken en er bestond geen wagenwiel zonder dat de smid er aan te pas kwam.

Het beroep had iets magisch: het ijzer werd met een groot vuur kneedbaar gemaakt en de smid met zijn hamer en aambeeld vormde de juiste onderdelen, die later in elkaar gezet werden tot onmisbare gebruiksvoorwerpen.

Dit ambachtelijk werk is langzamerhand verdwenen en overgenomen door fabrieken. Maar tot op heden verricht de hoefsmid zijn werk in het beslaan van paarden, die ook hun belangrijke taak in het dagelijkse productieproces hebben verloren en tegenwoordig hoofdzakelijk als hobbydieren worden gehouden.

Toch is de smederij niet helemaal verdwenen. Tegenwoordig vervaardigt de smid nog steeds ijzeren voorwerpen maar dan vaak met een artistiek doel. Cornelis Pronk en zijn dochter zijn vertegenwoordigers van deze generatie smeden. Vanavond leren we meer over dit zeer oude beroep. ■

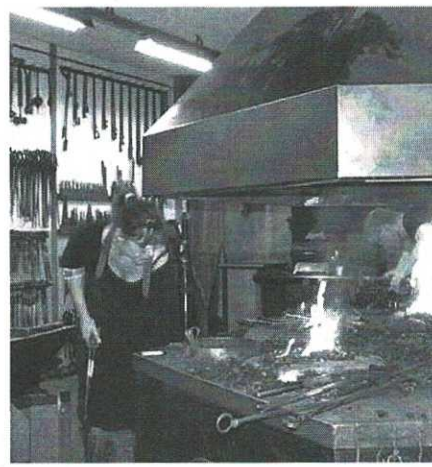

Voornamelijk nog siersmeedwerk.

Dinsdag 16 oktober 2012
20.00 uur De Oude School Hemmen
Wim Huijbrechts
Woningen van de landarbeiderwet in de voormalige gemeente Valburg

Vanavond krijgen we inzicht in de werking van de zogenaamde landarbeiderswet, die op 20 april 1918 in werking trad en in 1965 werd ingetrokken.

Doel van deze wet was om landarbeiders, die in de regel een armoedig bestaan hadden, in staat te stellen een stukje land te verwerven en om op dit land een eenvoudige woning te bouwen.

Op deze wijze waren zij in staat om naast hun inkomen in dienst van de boer iets te doen voor hun voedselvoorziening en even-

tueel een kleine bijverdienste te verwerven. Om een en ander in goede banen te leiden werden overal verenigingen opgericht die de uitvoering van die wet als doelstelling hadden. Om in aanmerking te komen voor een landarbeiderswoning diende de kandidaat over wat eigen geld te beschikken. De rest werd verleend door de overheid, die een voorschot, dus een soort hypotheek, verstrekte.

Dit voorschot moest met rente worden afgelost, iets dat niet altijd even eenvoudig was voor landarbeider!

De woningen die in het kader van deze wet werden gebouwd mochten niet te luxe zijn, anderzijds werden er wel minimumeisen gesteld waaraan de woning moest voldoen.

Wim Huijbrechts heeft een studie gemaakt van deze materie, waarin bleek dat de gemeente Valburg bijzonder actief geweest is in de uitvoering van de wet. Binnenkort verschijnt een boekje waarin zijn bevindingen zijn opgeschreven.

Zeer veel van de landarbeiderswoningen staan nog in de diverse dorpen en zijn vaak verbouwd tot zeer aantrekkelijke huizen, echter met behoud van hun oorspronkelijke uitstraling. ■

Dinsdag 20 november 2012
20.00 uur De Oude School Hemmen
Daan Viergeven en Ed Janssen
70 jaar bus lijndiensten vanuit Andelst

In de Midden-Betuwe worden al 70 jaar lang door diverse maatschappijen lijndiensten per bus uitgevoerd. Het centrum van deze lijnen is lang in Andelst geweest.

De grondlegger van deze busdiensten is Piet Merkus geweest. Hij had oorspronkelijk een fietsenwinkel annex reparatie werkplaats. Die heeft hij uitgebreid met een touringcarbedrijf en toen hij eenmaal bussen had startte hij ook wat lijndiensten. De oorsprong was dus een puur particuliere onderneming.

Op 15 mei 1942 werd de Velox opgericht als dochteronderneming van de NS om meer greep te krijgen op de diverse concurrentieaanvallen van autobusondernemingen.

In 1942 heeft de Velox ook de busdienstlijnen van Merkus overgenomen. Zij nam toen de exploitatie ter hand. Daarna zijn er nog diverse fusies en overnames geweest, maar Andelst bleef een belangrijk knooppunt met een eigen busstation. Dat gebouw is later overgenomen door de doe-het-zelfwinkel van Veens.

Daan Viergever is een kenner van het openbaar vervoer in de Midden-Betuwe en zal ons met de hulp van Ed Janssen inzicht geven in dit stukje historie. ■

Links een bus van Merkus, rechts een Veloxbus op weg naar Dodewaard.

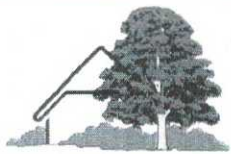

RENTMEESTERSKANTOOR VAN LYNDEN

Dorpsstraat 1
6672 LC Hemmen

Postbus 24
6670 AA
Zetten

Tel. (0488) 45 13 12
Fax. (0488) 45 26 21
E-mail: fvlynden@wxs.nl

- Beheer en taxaties
- Onteigening en planschade
- Grond en pachtzaken
- Schaderegelingen

REUGEBRINK
opticiens

Hoofdstraat 15 Zetten
Telefoon (0488) 45 45 08

CENTRALE VERWARMING
SANITAIR – DAKBEDEKKING
LOOD- EN ZINKWERKEN

Jan Doeleman

LOODGIETERSBEDRIJF

Telefoon (0488) 45 18 93
Dr. A.R. Holstraat 17
6671 XW ZETTEN

Hier had uw advertentie kunnen staan!

Uit de historie van Herveld

Herman de Regt

Kansloos om een echt dorp te worden. VI

KASTEELHEREN

Zij waren mensen als wij. Dus dachten in de eerste plaats aan zichzelf, vervolgens of dat wel wijs was. Is hiermee het optreden in Herveld van de kasteelheer van Andelst verklaard? Nee, er is meer.

Hij was van adel. Blauw bloed, omdat hij niet op het land werkte, zoals toen vrijwel iedereen en dus niet in de zon liep; zijn handen bleven blank. De aderen schenen daardoor blauw. Hij voelde zich verheven boven het mensdom. Maar hij was er zich ook heel goed van bewust dat 'noblesse oblige', adeldom verplicht. Tot wat? Het welzijn van zijn onderdanen. Een erezaak. Het dorp rekende daar ook helemaal op. Want hij was de enige persoon die bij hogere bestuursorganen voor hun belangen op kon komen. Dus zorg voor en dienst aan de gemeenschap, in alle opzichten. Verder was hij verreweg de rijkste en had dus financiële mogelijkheden om ook in die zin iets voor het dorp te kunnen betekenen. Al deze grote verschillen in macht en rijkdom konden hiermee recht gepraat worden. Want echte adeldom werd ook beschouwd als 'praemium virtutis', een beloning voor deugd, dus voor goed besturen en eerlijk rechtspreken.

De Rijksappel als symbool voor de wereld, afgebeeld op een gevelsteen in Dordtrecht, 1585.

TOT HOEVER STREKTE ZIJN MACHT?

Dat ging samen met wie boven hem stonden. Als die niet sterk waren dan kon een kasteelheer meer ruimte nemen. Bovenaan stond de keizer, die in Wenen resideerde, dus ver weg. Hij had niet veel belangstelling voor die moerassige gewesten ergens bij de Noordzee. Die waren niet rijk en brachten niet veel belasting op. Hij stelde graven aan om namens hem te besturen en recht te spreken. En die gingen zich steeds meer als zelfstandige baasjes gedragen; zozeer zelfs dat ze zich een of meer regalia toeeigenden. Wat zijn dat?

KONINGSRECHTEN

In de bijbel, in Genesis 1 vers 28, krijgt Adam van God de opdracht de schepping te beheren. Omdat de koning, of de keizer als super koning, regeert bij de gratie Gods, beschouwde hij zich voor zijn koninkrijk als de opvolger van Adam. De regalia betroffen dus de hele schepping. Dus de grond in natuurlijke staat met alles wat daarop

Bouwbedrijf Gebr. van Dorland BV
Uw betrouwbare partner in de bouw!

Bouwbedrijf Gebroeders van Dorland BV is op het industrieterrein van Dodewaard gevestigd. In het pand bevindt zich achter de kantoren een timmerwerkplaats met diverse houtbewerkingsmachines. Al het mogelijke houtwerk wordt hier op professionele wijze gemaakt, waaronder kozijnen, ramen, deuren, dakkapellen, trappen, luiken enz. We bouwen bedrijfspanden en woningen maar zijn ook actief in de scheepsbetimmering, in onderhoud en in renovatiewerk.

Bouwbedrijf Gebr. van Dorland bv
Houtmanskampweg 7 • 6669 MZ Dodewaard
Telefoon (0488) 41 18 14 • Fax (0488) 41 15 68

VAKGARAGE ZAAYER v.o.f.

ALTIJD EEN VERTROUWD ADRES

BOVAG

Gespecialiseerd in Citroën
Al 30 jaar uw vertrouwd adres voor:

- nieuwe auto's
- occasions
- onderhoud en APK-keuring
- roetmeting
- accessoires
- gecertificeerde alarminbouw
- banden en accu's
- autoruitenlijn
- ombouwen tot automaat met Click 'n Go
- schadereparatie
- financiering en leasing

Ommerenveldseweg 67 – Ommeren – Telefoon (0344) 60 16 32
Donderdag en vrijdag geopend tot 21.00 uur
Zaterdag geopend voor kleine reparaties tot 14.00 uur

groeit, bijvoorbeeld ook geneeskrachtige kruiden; het wild gedierte in bos en veld. Verder het water met de vissen er in en de zwanen er op. En de lucht met de pauwen, valken, duiven en alle andere vogels; allemaal van hem. Een onderdaan mocht een recht soms wel gebruiken, al of niet tijdelijk, tegen betaling, jaarlijks, als erkenning van dat recht. De graaf zat vaak in geldnood, wegens de vele oorlogen. Kastelen waren vaak belangrijk voor de verdediging van het graafschap. Dus kasteelheren 'kochten' of 'namen' een of meer regalia.

EN HERVELD?

Betekende dit allemaal ook wat voor dit dorp? Zeker wel. Want wat deed de kasteelheer van Andelst in het oerbos, de wildernis van het Herveldse Veld? ■

Regalia (lat. iura regalia)

De voorrechten die sinds de Frankische tijd aan de koning toekwamen of waar hij aanspraak op maakte. Enerzijds waren dat de rechten van het overheidsgezag: benoeming van bestuurders, oproep tot krijgsdienst, rechtspraak, muntrecht, enz. Anderzijds tal van economische rechten, zoals het tolrecht, visrecht, veerrecht, jachtrecht, ontginningsrecht enz. Met het uiteenvallen van het Frankische rijk kwamen deze rechten grotendeels in handen van territoriale machthebbers. In de negentiende eeuw werden de regalia grotendeels afgeschaft.

DIALECTWOORDEN 17

Praote gij dialec'

Joke Honders

1. Truulen=rollen

Me Paose' wier vroeger aon eitje truulen gedaon. *Met Pasen deed men vroeger aan eitjes rollen.*

WNT: Trullen= rollen. Met iets trullen, iets rollend doen gaan of werpen. Het heeft ook nog de betekenis van knoeien, prutsen, klungelen, treuzelen e.d.

2. Verwèèze=ontdaan

Hij zag erut as een verwèèze Lowietje. *Hij zag er erg ontdaan uit.*

WNT: Verwezen= 1. Gerechtelijk veroordeeld, inz. pregnant: ter dood veroordeeld. 2. In vergelijking hiermee: ter aanduiding van ontsteltenis, wezenloosheid, ontdaanheid.

3. Lief beesje = lief (klein) kind

Die djan ha zo'n lief beesje in de waage' ligge'. *Die vrouw had zo'n lief baby'tje in de wagen liggen.*

'Djan' is niet te vinden in het WNT of het Middelnederlandse woordenboek.

WNT: Nergens een toepassing op kleine kinderen kunnen vinden, wel: het verkl. beestje; wordt dikwijls gebruikt voor een klein dier of een insect, waarvan men den juiste naam niet weet of liever niet zegt. ■

Lid NEVAP

VAN GENT TIEL
SYSTEEMPLAFONDS EN WANDEN

Bezoek onze showroom
met meer dan
50 plafonds

Voor meer informatie:
Gijsbert Stoutweg 11
(Industrieterrein
Latenstein)
TIEL

Tel. (0344) 620222
Fax (0344) 622624

REG. ARCHIEF RIVIERENLAND

RAR

H. H. Huitsing

Postbus 169 4000 AD Tiel - Telefoon (0344) 61 22 30
E-mail: info@regionaalarchiefrivierenland.nl
Website: www.regionaalarchiefrivierenland.nl
Bezoekadres: J.S. de Jongplein 3 - 4001 WG Tiel - Di t/m vrij 9.00-16.30 uur

OPENING NIEUWE GEBOUW

Op 7 juni j.l. hebben we de officiële opening van het nieuwe gebouw bijgewoond. Het was een feestelijke bijeenkomst waarbij we de gelegenheid hadden het gebouw nader te bekijken. Het is een prachtig gebouw geworden - en wat belangrijk is - met goede parkeergelegenheid voor bezoekers.

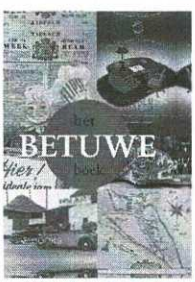

Op deze openingsmiddag werd het 'Betuweboek' gepresenteerd, waaraan een aantal van onze leden een bijdrage hebben geleverd.

OPEN DAG ZATERDAG 6 OKTOBER

Op deze zaterdag is er van 10-16 uur een presentatie van alle verenigingen uit het werkgebied van het RAR. Ook wij zijn aanwezig met een stand. Medewerkers van het archief zullen u tonen welke mogelijheden zij hebben om u te ondersteunen bij uw onderzoek.

CURSUSAANBOD NAJAAR 2012

- Cursus Stamboomonderzoek (genealogie) voor beginners. Cursusavond: Woensdagavonden van 19.30-21.30 uur.
- Cursus 'Oud-schrift (paleografie) voor beginners'. Cursusavond: Dinsdagavonden van 19.30-21.30 uur. ■

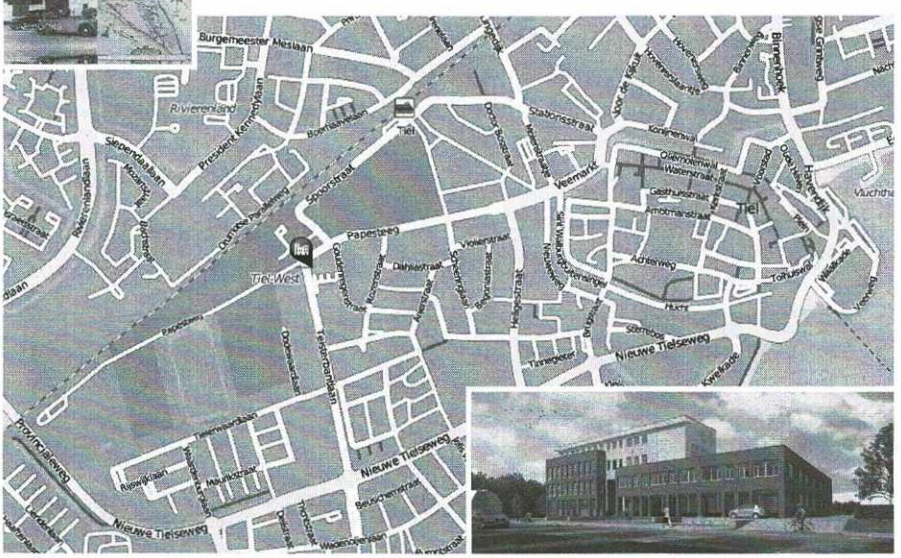

WESTRENEN MECHANISATIE

OOK VOOR AL UW TUIN- EN PARKMACHINES
DE ERKENDE DEALER VAN:

JOHN DEERE

KÄRCHER

VIKING

STIHL®

KOPEN BIJ DE ERKENDE DEALER BETEKENT:
EEN GOED ADVIES, EEN SCHERPE PRIJS
PERFECTE SERVICE en REPARATIE!

WWW.WESTRENENMECHANISATIE.NL
Spoorstraat 71 KESTEREN 0488-481588

Motor- en autorijschool Keuken

Broekdijk 17
4041 CT Kesteren

Biedt opleiding voor:
- rijbewijs A (Motor)
- rijbewijs B (Personenauto)
- rijbewijs E achter B (aanhangwagen)

www.rijschoolkeuken.nl
Tel. (0488) 48 26 33

Tevens beschikken we
over moderne theoriefaciliteiten

Wij lessen met:
- CBF 500 motoren met ABS
- BMW 118d en 120d personenauto's
- Land Rover freelander voor de aanhangwagen

GEDIPLOMEERD KNMV MOTORRIJ-INSTRUCTEUR

Historische foto's

Redactie

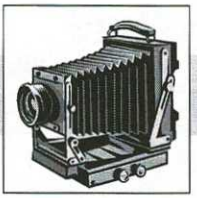

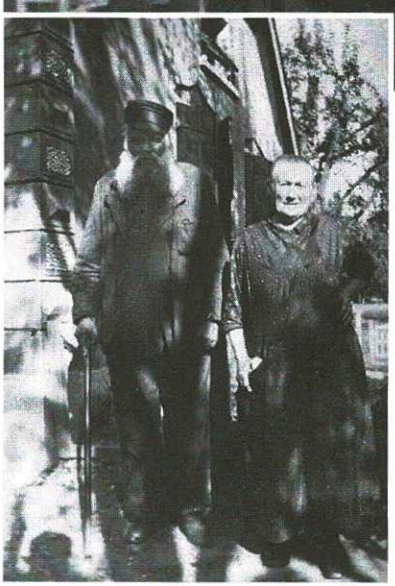

Op de foto's staan met een hoge mate van waarschijnlijkheid Eck en Wielse mensen. Het is wellicht de familie Van Amerongen van de Homoetsestraat. Vermoedelijk ook nog familie die naar Amerika vertrokken is. Als u de namen kunt invullen graag een berichtje aan de redactie.

REACTIE OP DE FOTO IN DE NIEUWSBRIEF VAN MAART.

Het getoonde in de oorlog verwoeste pand is waarschijnlijk toch niet het oude postkantoor in Opheusden. Probleem dus nog niet opgelost. ■

Column

Hannes

Prettestoel

Onze gemeinte is goed in de prijzen gevalle. De gemeinte Neder-Betuwe het 't miste gruun van heel ons laand. En waor ze ôk mee kampioen zijn geworre, dâ is dâ'ze de grötste aonwas van kleine keinder hemme van Holland en de bizondere prijs mit lof van de sjurie dâ is de trouwerij van djentjes en junkskes, die nou al achter de keinderwaage loope'.

Dâ doe me denke aon een jong uit Kestere en een djentje uit Maauwerik. Op een verjaordag in Maauwerik wier daor druk over gerisseneerd. Tante Lotje van Zette zeej: 'De keinder wieste nie wâ ze deeje; ze waren doktertje aon 't speule'.

De in de prettestoel gezeute Opoe, die de hele aovend bijkaant niks gezeed had, zeej in iens: dâ kan wel zijn Lotje, mâr dan was 'ie wel een specialis'.

Wâ sedde gij?
Hannes

Korte berichten

Redactie

De Koloniale Reserve
Een vergeten korps
Museum Het Valkhof Nijmegen
Nog t/m 23 september
Een beetje weggestopt en vergeten zijn ze, de manschappen van de Koloniale Reserve die vanuit Nijmegen-Oost vertrokken naar Nederlands-Indië. Hun geschiedenis is echter kleurrijk en vol mooie verhalen. Begin juni verscheen bij uitgeverij Vantilt Het vergeten korps. De geschiedenis van de Koloniale Reserve door Clemens Verhoeven. Het boek vormt het uitgangspunt voor verschillende tentoonstellingen, waaronder een presentatie van de mooiste beelden van het Korps in het prentenkabinet van Museum Het Valkhof. Veel van het materiaal is voor de publicatie herontdekt en wordt voor het eerst getoond.
Bezoek ook de exposities in Museum Bronbeek en Stadsmuseum Harderwijk. ■

Notariskantoor *Soons*

Flessestraat 42

6666 CR Heteren

Postbus 19

6666 ZG Heteren

Telefoon (026) 479 04 70

Fax (026) 479 04 79

e-mail notaris@soons.knb.nl

VAN ECK & OOSTERINK
communicatieregisseurs

COMMUNICATIE IN BEWEGING

Van Eck & Oosterink is volop in beweging. Als communicatie-regisseurs zijn wij de spin in het web bij het beantwoorden van al uw communicatievragen. Wij ontwikkelen uw website, verzorgen uw digitale mailing of personeelsblad, produceren en begeleiden uw huisstijl. Bij Van Eck & Oosterink vindt u concept, creatie en productie onder één dak. Dat is niet alleen efficiënt, het leidt ook tot een beter resultaat. Wel zo gemakkelijk voor u.

- Websites en e-marketing
- Print en druk
- Creatieve concepten
- Sign en display

www.vaneckoosterink.com

VAN ECK & OOSTERINK | EDISONRING 2 | 6669 NB DODEWAARD | T. 0488-417450 | F. 0488-483121